Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
P. PIKAMÄE
представено на 9 март 2023 година [1]

Дело C-133/22

LACD GmbH
срещу
BB Sport GmbH & Co. KG

(Преюдициално запитване, отправено от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия)

„Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Директива 2011/83/ЕС — Член 2, точка 14 — Директива (ЕС) 2019/771 — Член 2, точка 12 — Договор от разстояние между потребител и търговец — Търговска гаранция за изисквания, несвързани със съответствието на продукта — Ангажимент на производителя да вземе обратно стоката и да възстанови цената без ограничение във времето единствено поради неудовлетворението на купувача“

1. „Удовлетворяване или възстановяване на заплатената цена!“. Макар този привличащ вниманието рекламен довод да съответства на добре познати и широко разпространени промоционални техники, настоящото дело повдига въпроса дали посоченият рекламен довод може да бъде предмет на търговска гаранция по смисъла на член 2, точка 14 от Директива 2011/83/ЕС [2] и на член 2, точка 12 от Директива (ЕС) 2019/771 [3].

Правна уредба

Правото на Съюза

2. От значение за настоящото дело са член 2, точка 14 от Директива 2011/83 и член 2, точка 12 от Директива 2019/771.

[1] Език на оригиналния текст: френски.

[2] Директива на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО (ОВ L 304, 2011 г., стр. 64).

[3] Директива на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 година за някои аспекти на договорите за продажба на стоки, за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2394 и на Директива 2009/22/ЕО и за отмяна на Директива 1999/44/ЕО (ОВ L 136, 2019 г., стр. 28).

Германското право

3. В съответствие с член 443, параграф 1 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“) гаранция е налице в случай на конкретно задължение от страна на продавача, производителя или друго трето лице, което задължение се поема в заявление или съответна реклама, направено/а в момента на сключване на договора за продажба или преди него, в допълнение към неговите правни задължения, произтичащи от гаранцията за съответствие, да възстанови платената цена, да замени или да поправи стоките, или да предостави сервизно обслужване за стоките по какъвто и да било начин, ако те не отговарят на спецификациите или евентуално на други изисквания, несвързани със съответствието, посочени в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама.

4. В член 479, параграф 1 от BGB се предвижда, че заявлението за предоставяне на гаранция по смисъла на член 443 от този кодекс се изготвя на ясен и разбираем език и в него се изброяват обстоятелствата, които това заявление трябва да съдържа.

Фактите по спора, главното производство и преюдициалните въпроси

5. В допълнение към продажбите в собствения си онлайн магазин LACD GmbH разпространява произвеждани от него с марката „LACD“ спортни и фитнес стоки чрез търговци на дребно и онлайн търговци. То поставя висящи етикети върху техниските си със следния текст:

„Гаранция LACD

Всеки продукт на LACD се предлага със собствена доживотна гаранция. Ако не сте напълно удовлетворени от някой от нашите продукти, моля, върнете го на търговеца, от когото сте го закупили. Можете да го върнете директно и на LACD, но не забравяйте да посочите къде и кога сте го закупили“.

6. През август 2018 г. BB Sport GmbH, което също продава спортни и фитнес стоки в своя онлайн магазин, купува чрез тестващ стоки купувач две тениски с марката „LACD“, на които са закачени висящи етикети със споменатото в предходната точка заявление, от предприятието Outdoor-Works, участващо в платформата за онлайн търговия Amazon Marketplace.

7. Тъй като счита, че информацията на тези етикети не отговаря на законовите изисквания, приложими към заявлението за предоставяне на гаранция по смисъла на членове 443 и 479 от BGB, BB Sport предявява иск по смисъла на правото в областта на конкуренцията пред Landgericht München I (Областен съд Мюнхен I, Германия), с който иска LACD да бъде осъдено да преустанови поставянето на такива етикети върху своите облекла. Тъй като тази юрисдикция отхвърля иска му, BB Sport обжалва пред Oberlandesgericht München (Висш областен съд Мюнхен, Германия), който уважава жалбата.

8. Тогава LACD подава ревизионна жалба пред запитващата юрисдикция, която приема, че изходът на делото зависи от тълкуването на член 2, точка 14 от Директива 2011/83 и член 2, точка 12 от Директива 2019/771.

9. Тази юрисдикция отбелязва, че жалбата на BB Sport би могла да бъде уважена само ако поведението, в което се упреква LACD, се квалифицира като „действия, съставляващи нелоялна търговска практика“. Установяването на нарушение на задължението за предоставяне на информация по член 479, параграф 1 от BGB от страна на LACD, а оттам и на наличието на такива действия, предполага според тази юрисдикция, че съдържащият се в заявлението на LACD ангажимент за обратно приемане на облеклото в случай на неудовлетворение на потребителя, представлява „гаранция“ по смисъла на член 443, параграф 1 от BGB — разпоредба, която транспонира в германското право член 1, параграф 2, буква д) и член 6, параграф 1 от Директива 1999/44/ЕО[4] и която от 1 януари 2022 г. намира своето основание в член 2, точка 12 от Директива 2019/771.

10. Запитващата юрисдикция счита, че макар „удовлетвореността на потребителя от закупената стока“ да не попада в обхвата на „спецификациите на продадената вещ“, тя все пак би могла да представлява „друго изискване, несвързано със съответствието“ по смисъла на член 443, параграф 1 от BGB. Тя уточнява, че този критерий е добавен към разпоредбата на BGB на 13 юни 2014 г., за да се транспонира понятието „търговска гаранция“, съдържащо се в член 2, точка 14 от Директива 2011/83, и че следователно тази разпоредба от националното право трябва да се тълкува в съответствие с този член.

11. При тези условия Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Може ли да е налице друго изискване, несвързано със съответствието, по смисъла на член 2, точка 14 от [Директива 2011/83], и друго изискване, несвързано със съответствието по смисъла на член 2, точка 12 от [Директива 2019/771], ако задължението на гаранта е свързано с обстоятелства, отнасящи се до личността на потребителя, по-специално с неговото субективно отношение към продадената стока (в случая удовлетвореност от продадената стока, оставена на преценката на потребителя), без да е необходимо тези лични обстоятелства да са свързани със състоянието или характеристиките на продадената стока?

2. При утвърдителен отговор на първия въпрос:

Трябва ли липсата на изисквания, основани на обстоятелства, свързани с личността на потребителя (в случая удовлетвореността му от закупената стока), да може да се установи въз основа на обективни обстоятелства?“.

Производството пред Съда

12. Жалбоподателят и ответникът в главното производство, както и Европейската комисия представят писмени становища.

[4] Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 година относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции (ОВ L 171, 1999 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 5, стр. 89).

По определянето на приложимата правна уредба

13. При разглеждането на преюдициалното запитване първо се поставя въпросът за определяне на приложимата правна уредба. Запитващата юрисдикция иска от Съда да тълкува някои разпоредби на директиви 2011/83 и 2019/771, а жалбоподателят в главното производство поддържа, че първият преюдициален въпрос е „недопустим“, доколкото се отнася до първата от тези директиви, тъй като приложимата към момента на твърдяното нарушение уредба е Директива 1999/44. Що се отнася до Комисията, тя предлага да се преформулира този въпрос, като не се взема предвид Директива 2019/771, която е неприложима ratione temporis. Следва да се посочи, че настоящият случай наистина се вписва в рамките на процес на натрупване на законодателни актове, който задължава съда да извърши упражнение по нормативна археология, за да реши проблема с приемствеността на нормите.

14. На първо място, важно е да се отбележи, че към момента на онлайн покупката на въпросната стока в сила са Директива 1999/44 и Директива 2011/83, като първата от тях е отменена с Директива 2019/771 едва считано от 1 януари 2022 г. Основната цел на Директива 1999/44 относно договора за продажба на потребителски стоки [5] е да се наложи задължение на продавача да достави на потребителя стока, която съответства на договора за продажба, и да носи отговорност за всяка липса на съответствие към момента на доставката на стоките. Договорните условия като например критериите за съответствие, средствата за правна защита при несъответствие с договора и основните условия за тяхното използване са предмет на минимална хармонизация.

15. Отчитайки обичайната практика на продавачите или производителите да предоставят гаранция за стоките срещу дефекти, които може да се установят в определен срок, Директива 1999/44 включва и разпоредби относно понятието „гаранция“, определено в член 1, параграф 2, буква д) като „всяко задължение от страна на продавач или производител спрямо потребител, поето без допълнително заплащане, за възстановяване на заплатената цена или за замяна, ремонт или поправка на потребителски стоки по какъвто и да е начин, ако те не отговарят на спецификациите, обявени в гаранционната карта или в свързаните с това реклами“. Член 6 от Директива 1999/44 определя правния режим на тази гаранция, която допълва законните права на потребителя по отношение на съответствието на стоките с договора за продажба, като изисква предоставянето на определена информация, за да се гарантира, че потребителят не е подведен [6].

16. Директива 1999/44 е изменена с Директива 2011/83 [7], чиито разпоредби се прилагат за договорите, сключени след 13 юни 2014 г. [8], с която се хармонизират правилата за информацията, и която трябва да се предоставя, по-специално за договорите от разстояние и договорите извън търговски обект. Съгласно член 2, точка 7 от Директива 2011/83 договорите от разстояние са дефинирани като „всеки договор, сключен между

[5] Директива 1999/44 се прилага за всички договори за продажба на потребителски стоки, включително за договорите за продажба от разстояние, както в крайна сметка става ясно от съображение 4 от тази директива.

[6] Вж. съображение 21 от Директива 1999/44.

[7] В предложението си от 8 октомври 2008 г. за приемане на Директива 2011/83 (COM(2008) 614 окончателен) Комисията предлага да замени четири директиви, включително Директива 1999/44, с „единен хоризонтален инструмент“, основан на пълна хармонизация на защитата на потребителите. Съветът отхвърля този подход. В крайна сметка от съображение 63 и от член 33 от Директива 2011/83 е видно, че единственото изменение на Директива 1999/44 е включването на член 8а, който задължава държавите членки да уведомяват Комисията за приемането на по-строги национални разпоредби за защита на потребителите в някои области.

[8] Виж членове 28 и 33 от Директива 2011/83.

търговеца и потребителя в рамките на организирана система за продажби от разстояние или предоставяне на услуги от разстояние без едновременното физическо присъствие на търговеца и потребителя, чрез изключителното използване на едно или повече средства за комуникация от разстояние до сключването на договора, включително и момента на сключване на договора“. В случая облеклото е закупено от предприятието Outdoor-Works чрез платформата за онлайн търговия Amazon Marketplace, което е характерно за договор за продажба от разстояние [9].

17. Така въведеното хармонизиране в областта на преддоговорната информация се отнася и до наново определената в член 2, параграф 14 от Директива 2011/83 „търговска гаранция“ като „всеки ангажимент от страна на търговец или производител („гарант“) към потребителя, в допълнение към неговите правни задължения, произтичащи от гаранцията за съответствие, да възстанови заплатената цена или да замени или поправи стоките, или да предостави сервизно обслужване за стоките, по какъвто и да било начин, ако те не отговарят на спецификациите или евентуално на други изисквания, несвързани със съответствието, посочени в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама, направена в момента на сключване на договора или преди неговото сключване“.

18. Според мен Директива 2011/83 не може да се разглежда като lex specialis по отношение на Директива 1999/44, тъй като не съществува връзка между тези специални разпоредби, които дерогират общите правила в същата област, свързана с договорите за продажба на потребителски стоки. Само новото определение на търговската гаранция в нея трябва обаче да се вземе предвид за целите на отговора на поставения от запитващата юрисдикция въпрос в съответствие с принципа, че последващият закон отменя предходния, lex posterior derogat legi priori, който е в основата на предимството на Директива 2011/83 пред Директива 1999/44 по отношение на търговската гаранция при договорите за продажба от разстояние.

19. В допълнение към хронологичната последователност на тези актове на вторичното право пълната хармонизация на преддоговорната информация за потребителите, въведена с Директива 2011/83 [10], и фактът, че член 2, точка 14 от Директива 2011/83, в който е дадено определение на търговската гаранция, не може да бъде отделен от член 6 от Директивата

[9] Безспорно е, че въпросните продукти са били закупени онлайн от Outdoor-Works от купувач, тестващ стоки, по поръчка на BB Sport. Съгласно практиката на Съда „търговец“ по смисъла на член 2, точка 2 от Директива 2011/83 е не само физическо или юридическо лице, което действа за цели, които влизат в рамките на неговата търговска или стопанска дейност, занаят или професия във връзка с договори, попадащи в приложното поле на тази директива, но и физическо или юридическо лице, действащо като посредник, от името или за сметка на търговеца, тъй като и двамата — посредникът и извършващият основната доставка стопански субект — могат да бъдат квалифицирани като „търговци“ по смисъла на тази разпоредба, без за целта да е необходимо да е налице услуга в две части (решение от 24 февруари 2022 г., Tiketa, C-536/20, EU:C:2022:112, т. 36). Следва обаче да се отбележи, че предмет на главното производство е иск за преустановяване на нелоялна търговска практика, която се вменява на LACD, и че за целите на разрешаването на спора запитващата юрисдикция, която е компетентна да прецени с оглед на особеностите на всяко дело както необходимостта от отправяне на преюдициално запитване, за да се произнесе, така и релевантността на поставените от нея въпроси, иска от Съда да установи, що се отнася до поетия от производителя ангажимент, какво може да представлява търговска гаранция по смисъла на Директива 2011/83. С оглед на презумпцията за релевантност, с която са свързани преюдициалните запитвания, отправени от националните юрисдикции, и доколкото не е очевидно, че исканото тълкуване на посочените в тези запитвания разпоредби на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, трябва да се отговори на поставените от националната юрисдикция въпроси.

[10] Вж. съображения 5 и 7 от Директива 2011/83 и съображение 6 от Директива 2019/771, както и решение от 13 септември 2018 г., Starman (C-332/17, EU:C:2018:721, т. 27).

относно задълженията за предоставяне на информация на потребителите [11], също говорят в полза на това да се вземе предвид само Директива 2011/83. В това отношение следва да се отбележи, че през 2011 г. законодателят е включил в определението за търговска гаранция автономния ѝ характер по отношение на правната гаранция, която преди това се съдържа в член 6, параграф 2 от Директива 1999/44, изяснил е обхвата на първата гаранция, като е направил разграничение между възможна двойна цел и е наложил задължение за предоставяне на информация относно правната гаранция за съответствие на стоките и наличието на търговски гаранции, както и относно „условията, по тях“ — обща формулировка, която се различава от използваната в горепосочения член.

20. На второ място, следва да се припомни, че Директива 1999/44 е отменена, считано от 1 януари 2022 г., и е заменена с Директива 2019/771, която се прилага за договори, сключени на или след 1 януари 2022 г., в съответствие с член 23, първо изречение и член 24, параграф 2 от нея, като се има предвид, че спорните тениски са придобити през август 2018 г. Запитващата юрисдикция обаче иска Съдът да тълкува член 2, точка 12 от Директива 2019/771 и изтъква, че искането на BB Sport за преустановяване на нелоялна търговска практика, основано на опасност от повторност, може да бъде уважено само ако поведението, в което се упреква LACD, е в противоречие с правото в областта на конкуренцията както към момента на настъпване на фактите, така и към датата на постановяване на решението по ревизионната жалба.

21. Следва да се посочи, че по дело, отнасящо се до идентично главно производство, Съдът е избрал да тълкува нормата от правото на Съюза, приложима ratione temporis на етапа на постановяване на решението по жалбата, независимо от констатацията, че фактите в основата на спора в главното производство са настъпили преди приемане на тази норма.

22. От една страна, Съдът е припомнил практиката си, че от датата, на която дадена директива влиза в сила, юрисдикциите на държавите членки следва да се въздържат, доколкото е възможно, от тълкуване на вътрешното право по начин, който може след изтичане на срока за транспониране да застраши сериозно постигането на целта, преследвана с тази директива. В настоящия случай такова задължение за въздържане е било приложимо поне към момента на постановяване на акта за преюдициално запитване, а именно към 10 февруари 2022 г., когато не само Директива 2019/771 вече е влязла в сила, но и срокът за транспонирането ѝ, определен за 1 юли 2021 г., е изтекъл. От друга страна, Съдът е констатирал, че във всеки случай от акта за преюдициално запитване изрично е видно, както в случая, че изходът от производството по ревизионно обжалване зависи от това дали разглежданият иск за преустановяване на нарушение може да бъде предявен въз основа на приложимото право в момента, когато в резултат на произнасянето на решението по преюдициалното запитване ще бъде постановено решението относно спора по главното производство, доколкото посоченият иск се отнася и до бъдещи нарушения. При тези

[11] Макар в решение от 5 май 2022 г., Victorinox (C-179/21, EU:C:2022:353) Съдът да тълкува член 6, параграф 1, буква м) от Директива 2011/83 във връзка с член 6, параграф 2, второ тире от Директива 1999/44, това е в отговор на конкретен въпрос на запитващата юрисдикция, който се отнася не до квалифицирането на заявлението на производителя като „търговска гаранция“, а до евентуалната идентичност на информацията, която трябва да бъде предоставена на потребителя в съответствие с първата разпоредба, относно условията, свързани с тази гаранция, спрямо посочените във втората разпоредба. Във всеки случай прилагането на принципа lex posterior derogat legi priori и неделимото хармонизирано цяло, съставено от член 2, точка 14 и член 6, параграф 1 от Директива 2011/83, според мен обезсмислят съвместното тълкуване със съответните разпоредби на Директива 1999/44.

обстоятелства трябва да се приеме, че поисканото от запитващата юрисдикция тълкуване на Директива 2019/771 е полезно за нея, за да ѝ позволи да се произнесе по делото, с което е сезирана [12].

23. В това отношение следва да се отбележи, че съгласно съображение 11 от Директива 2019/771 последната допълва Директива 2011/83, като въвежда правила относно съответствието на стоките, средствата за правна защита при несъответствие и реда и условията за тяхното използване. Също така в съображение 62 от Директива 2019/771 се посочва, че за да се гарантира прозрачност, следва да се предвидят някои изисквания по отношение на търговските гаранции заедно с изискванията за предоставяне на преддоговорна информация относно наличието и условията на търговските гаранции и свързаните с тях условия, посочени в Директива 2011/83. В този контекст в член 2, точка 12 от Директива 2019/771 търговската гаранция се определя като „всяко задължение от страна на продавач или производител (наричан по-долу „гарант“) към потребителя, в допълнение към правните задължения на продавача във връзка с гаранцията за съответствие, да възстанови заплатената цена или да замени или ремонтира стоките, или да предостави сервизно обслужване за стоките по какъвто и да било начин, ако те не отговарят на спецификациите или на други изисквания, несвързани със съответствието, посочени в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама, достъпна към момента на сключване на договора или преди неговото сключване“.

24. От всички изложени по-горе съображения следва, че отговорът на Съда трябва да се отнася до член 2, точка 14 от Директива 2011/83 и до член 2, точка 12 от Директива 2019/771.

По преюдициалните въпроси

25. С двата си преюдициални въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 2, точка 14 от Директива 2011/83 и член 2, точка 12 от Директива 2019/771 трябва да се тълкуват в смисъл, че посоченото в тях понятие „търговска гаранция“ обхваща ангажимента на производител [13] да вземе обратно стоката и да възстанови заплатената за нея цена [14] без ограничение във времето само поради неудовлетворение на купувача от тази стока, и ако е така, условията за прилагане на такава гаранция.

[12] Вж. в този смисъл решение от 14 януари 2010 г., Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, EU:C:2010:12, т. 29—32).

[13] В първият въпрос се посочва понятието „гарант“, което обхваща по-красноречивото според мен понятие „производител“, съответстващо на положението на LACD. С оглед на по-добра четивност на настоящото заключение считам, че е за предпочитане да използвам последния термин, както и термина „търговец“, за разграничение от понятието „потребител“. Освен това в решение от 5 май 2022 г., Victorinox (C-179/21, EU:C:2022:353, т. 35 и 36) Съдът уточнява, че когато производителят продава произвежданата от него стока на потребителя пряко или чрез друго лице, действащо от негово име и за негова сметка, той трябва да се счита за „търговец“ по смисъла на член 2, точка 2 от Директива 2011/83. Следователно предлаганата от него търговска гаранция може само да съответства на „ангажимент от страна на търговец“ по смисъла на член 2, точка 14 от тази директива, а не на ангажимент „[на] производител“ по смисъла на тази разпоредба. Последната се отнася до положение, при което търговецът като лице не съвпада с производителя.

[14] В заявлението на LACD, както е представено в преюдициалното запитване, се посочва само възможност за връщане на придобитата стока, без изрично да се споменава възстановяването на платената цена, което изглежда най-малкото странно и противоречиво предвид естеството на търговската гаранция, която се предоставя с оглед на това „да [се] възстанови заплатената цена или да [се] замен[ят] или поправ[ят] стоките“. Анализът на становището на LACD обаче премахва всякаква двусмисленост, доколкото в него се посочва, че няма „никакво съмнение, че клиентът може да върне тениската във всеки момент или на търговец, или на LACD, и че там, където я връща, може да му бъде възстановена покупната цена“.

26. Съгласно постоянната практика на Съда при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част [15].

По буквалното тълкуване

27. От текста на член 2, точка 14 от Директива 2011/83, припомнен в точка 17 от настоящото заключение, е видно, че законодателят на Съюза ясно е възнамерявал да предостави широк обхват на понятието „търговска гаранция“.

28. Това се отнася, на първо място, до използването на всеобхватния израз „всеки ангажимент“, за да се характеризира поведението на търговеца, който пряко или непряко се обръща към потенциалните купувачи на предлаганите за продажба продукти. На следващо място, формулировката на посочената разпоредба разкрива, че тази гаранция има двоен предмет, тъй като може да се прилага, когато закупената стока не отговаря на „спецификациите“ или на „други изисквания, несвързани със съответствието“, посочени в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама.

29. За да се разбере по-добре смисълът на тази друга възможност, следва да се вземе предвид генезисът на въпросната разпоредба. Предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно правата на потребителите се отнася само до „спецификациите“, посочени в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама. Този термин безспорно препраща към обективното понятие за „характеристиките“ или „качествата“ на продадената вещ, което е от решаващо значение за съответствието с договора, и припомня, че търговската гаранция, която е допълнение към правната гаранция за съответствие, може да се състои в удължаване на последната.

30. В хода на законодателния процес и след направено от Парламента изменение е добавен втори възможен предмет, чиято формулировка изрично се отклонява от първата и определя, в противовес на нея, връзка със стоките, която не е свързана с липсата на съответствие. Неутралният и общ израз „евентуално […] други изисквания“ [„d’autres éléments éventuels“] е напълно в състояние да обхване неудовлетворяване на субективните очаквания на потребителя по отношение на придобития продукт, независимо от обективните съображения, свързани с неговите характеристики или качества. Прегледът на текста на член 2, точка 14 от Директива 2011/83 на различни езици, по-специално на немски, английски и италиански, разкрива използването на терминология, а именно термините „Anforderungen“, „requirements“ и „requisito“, съответстващи на понятието „изисквания“, което ми се струва по-подходящо за предаване на смисъла на понятието „търговска гаранция“, чийто възможен предмет е неудовлетворение на потребителя от закупената стока.

31. Интересно е обаче да се отбележи, че определението на понятието „търговска гаранция“ в член 2, точка 12 от Директива 2019/771 е формулирано, по-специално в текстовете на френски и испански език, по почти идентичен начин с това в член 2, точка 14 от Директива 2011/83, като промяната, която е от значение за настоящия анализ, е именно замяната [в текста на френски език] на израза „евентуално […] други изисквания“ („d’autres éléments éventuels“) с израза „други изисквания“ („d’autres exigences éventuelles“), несвързани със съответствието.

[15] Решение от 14 юли 2016 г., Verband Sozialer Wettbewerb (C-19/15, EU:C:2016:563, т. 23).

32. И накрая, следва да се подчертае, че тези други изисквания са изрично описани в текстовете на посочените по-горе езици като *евентуални* [„éventuels“] и трябва да бъдат посочени в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама, за чието съдържание отговорност носи единствено търговецът, което напълно съответства на упражняването на неговата свобода на стопанска инициатива и на суверенния му избор по отношение на естеството и обхвата на търговската гаранция, свързана с продаваните стоки.

33. Ето защо се оказва, че формулировката както на член 2, точка 14 от Директива 2011/83, така и на член 2, точка 12 от Директива 2019/771 не може да изключи възможността производителят да предложи гаранция, която е отделна не от самата стока, а от изискванията, свързани със съответствието на стоката с договора за продажба, под формата на безусловно обещание да вземе обратно стоката и да възстанови цената на купувача, ако той не е доволен от стоката.

По телеологичното тълкуване

34. Както е видно от член 1 от Директива 2011/83 с оглед на съображения 4, 5 и 7 от нея, целта на посочената директива е да осигури високо равнище на защита на потребителите, като гарантира тяхната информираност и сигурност при сделки с търговци. Освен това защитата на потребителите в политиките на Съюза е залегнала в член 169 ДФЕС и в член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) [16]. Това е и целта на Директива 2019/771, както е потвърдено в съображения 2, 3, 5 и 10 и в член 1, както и в член 1, като в съображение 62 се посочва, че макар държавите членки да са свободни да определят правила относно аспекти на търговските гаранции, които не са обхванати от посочената директива, тези правила не трябва да лишават потребителите от защитата, осигурена им в тази област от посочената разпоредба.

35. Да се приеме, че ангажиментът на търговеца, свързан единствено с личното удовлетворение на потребителя от продадената вещ, може да попадне в материалния обхват на Директива 2011/83 и в този на Директива 2019/771 във връзка с търговската гаранция, допринася за високо равнище на защита на потребителите в контекста на вътрешния пазар, чието ефективно функциониране тези актове имат за цел да гарантират.

36. Така в допълнение към възможното удължаване на правната гаранция за съответствие потребителят се ползва от допълнителни права, които са задължителни за търговеца. Това признаване води до прилагане на изискванията за предоставяне на информация за договорите от разстояние, преди сключването им, относно договорните условия и последиците от това сключване, които са от основно значение за потребителя [17]. Именно въз основа на тази информация последният решава дали желае да се обвърже с договор с даден търговец. Задължението за предоставяне на информация, предвидено в член 6, параграф 1 и в член 8, параграфи 1 и 4 от Директива 2011/83, позволява на потребителя да получи в подходяща форма, преди сключването на договора от разстояние, необходимата информация, която му позволява да реши дали да сключи или не договора, като по този начин отговаря на легитимната цел от общ интерес за защита на потребителите в съответствие с член 169 ДФЕС, припомнена в съображение 3 от тази директива, без обаче

[16] Решение от 7 април 2022 г., Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269, т. 21).

[17] Решение от 13 септември 2018 г., Wind Tre и Vodafone Italia (C-54/17 и C-55/17, EU:C:2018:710, т. 46).

да засяга същественото съдържание на свободата на изразяване и на информация, както и свободната стопанска инициатива на търговеца, залегнали в членове 11 и 16 от Хартата [18].

37. Тълкуване, което е противоположно на предложеното, би могло обаче да застраши постигането на целта за защита на потребителите, като следва да се припомни, че в тази област трябва да се вземат предвид предполагаемите очаквания на средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен [19]. Струва ми се, че при наличието на търговска практика, основана на рекламно послание от типа „удовлетворяване или възстановяване на заплатената цена“, ефективно за привличане на вниманието му, но подвеждащо, тъй като внушава, че той има същинско право на гаранция срещу търговеца, средният потребител би бил склонен под влиянието на последното съображение да вземе решение да сключи договор. Както подчертава Комисията, въвеждането в заблуждение на потребителите относно техните права би могло да представлява нелоялна търговска практика съгласно член 6, буква ж) от Директива 2005/29 [20] и следователно да бъде забранено.

38. Единственият начин за внасяне на правна сигурност в договорните отношения между търговци и потребители е удовлетворяването на субективните очаквания на потребителите по отношение на продадената вещ да се обхваща от търговската гаранция. В това отношение е важно да се подчертае, че съображение 7 от Директива 2011/83 и съображение 5 от Директива 2019/771 показват, че и тези две разпоредби имат една и съща цел — по-голяма правна сигурност по отношение на договорите за продажба между потребители и търговци, което може да увеличи и доверието на тези участници. В съображение 62 от Директива 2019/771 изрично се посочва загрижеността да се повиши тази сигурност и „да се избегне въвеждане на потребителите в заблуда“ във връзка с търговските гаранции.

39. Що се отнася до посочената по-горе свобода на стопанска инициатива, макар Съдът да е постановил, че при тълкуването на разпоредбите на Директива 2011/83 трябва да се осигури справедлив баланс между високо равнище на защита на потребителите и конкурентоспособност на предприятията, както прогласява съображение 4 от тази директива, като същевременно се зачита свободата на стопанска инициатива на търговеца, залегнала в член 16 от Хартата, подобно претегляне не е релевантно в случая, тъй като определянето на целта и на обхвата на търговската гаранция е самият израз на тази свобода [21]. Продавачът или производителят е този, който свободно определя условията за прилагане на гаранцията и я предлага на потребителя като част от своята търговска стратегия, надявайки се, от една страна, че неговият търговски или рекламен довод е ефикасен за повишаване на конкурентоспособността и привлекателността на офертата му спрямо тази на неговите конкуренти и впоследствие за увеличаване на обема на сделките, а от друга страна, че продадените стоки ще бъдат върнати само в малка степен вследствие на решението на клиентите му да променят решението си за покупка.

[18] Решение от 23 януари 2019 г., Walbusch Walter Busch (C-430/17, EU:C:2019:47, т. 36 и 42).

[19] Решение от 21 януари 2016 г., Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, т. 25).

[20] Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).

[21] Вж. в този смисъл решение от 7 април 2022 г., Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269, т. 31).

40. Впрочем следва да се посочи, че ангажиментът на търговеца „удовлетворяване или възстановяване на заплатената цена“ е стар и особено разпространен рекламен похват, който разпоредбите на Съюза само регулират по-точно с течение на времето. Сама по себе си тази гаранция се надхвърля от ангажимента „удовлетворяване *и* възстановяване на заплатената цена“, който се състои в това, че търговецът предлага изделия, платената цена за които може да бъде възстановена в пълен размер при поискване, без да е необходимо купувачът да е „неудовлетворен от продукта“.

41. Следва да се припомни, че целта за гарантиране на високо равнище на защита на потребителите в политиките на Съюза се основава на факта, че потребителите са в положение на по-слаба страна спрямо търговците, доколкото трябва да се счита, че са по-малко информирани, икономически по-слаби и с по-малко юридически опит в сравнение със съдоговорителите си [22]. Така последните са напълно способни да разберат нормативната рамка на своята дейност, насочена към потребителите, и следователно да измерят обхвата на даден търговски ангажимент, който се прибавя към правната гаранция за съответствие, обвързва търговците в пълна степен и по отношение на който законодателят на Съюза съвсем логично не е предвидил никакви защитни мерки в тяхна полза.

42. В това отношение считам, че целта да се спестят на търговеца непропорционални неудобства в определени ситуации, възприета от законодателя [23] и прилагана от Съда в неговата практика [24], е неоснователна в положение, при което заинтересованата страна свободно и при пълно познаване на фактите определя обвързващия ангажимент, поет към потребителя, като предварително е обмислила възможните финансови последици от този ангажимент. С интерес отбелязвам, че Съдът е приел, че когато търговецът изрично насочва вниманието на потребителя към наличието на търговска гаранция на производителя, за да я превърне в търговски или рекламен довод и по този начин да подобри конкурентоспособността и привлекателността на своята оферта в сравнение с офертите на своите конкуренти, следва да се прилага задължението за предоставяне на информация, посочено в член 6, параграф 1, буква м) от Директива 2011/83. По-нататък Съдът уточнява, че такова задължение за предоставяне на информация не може да се счита за непропорционална тежест за търговеца, доколкото самият той решава, разполагайки с цялата необходима информация, да насочи вниманието на потребителя към този въпрос и доколкото възнамерява да извлече конкурентно предимство от това [25].

43. При тези обстоятелства според мен тълкуването, което допуска, че ангажиментът на търговеца, свързан единствено с личната удовлетвореност на потребителя от продадената вещ, може да бъде предмет на търговска гаранция, съответства на целта на правото на Съюза, която се състои в гарантиране на справедлив баланс между високо равнище на защита на потребителите и конкурентоспособността на предприятията.

22 Решение от 14 май 2020 г., NK (Проект за еднофамилна къща) (C-208/19, EU:C:2020:382, т. 39).

23 Вж. член 3, параграф 3, втора алинея от Директива 1999/44 и член 13, параграфи 2 и 3 от Директива 2019/771.

24 Вж. по-специално решения от 16 юни 2011 г., Gebr. Weber и Putz (C-65/09 и C-87/09, EU:C:2011:396, т. 58 и 73), от 23 май 2019 г., Fülla (C-52/18, EU:C:2019:447, т. 52—54), и от 12 март 2020 г., Verbraucherzentrale Berlin (C-583/18, EU:C:2020:199, т. 31 и 36).

25 Решение от 5 май 2022 г., Victorinox (C-179/21, EU:C:2022:353, т. 45 и 46).

По контекстуалното тълкуване

44. Според мен контекстуалният анализ подкрепя предложеното тълкуване на търговската гаранция. Всъщност включването в приложното поле на последната на предложение за вземане на продадената стока обратно и за възстановяване на цената без ограничение във времето в случай на неудовлетворение на купувача изглежда като разширяване на обхвата на правото на отказ, признато в полза на потребителя с Директива 2011/83.

45. Така в член 9 от тази директива се предвижда, че потребителят може да упражни това право в рамките на определен срок, без да му се налагат санкции и *без да е длъжен да мотивира решението си*. Що се отнася до правните последици от отказа, член 13, параграф 1 от Директива 2011/83 предвижда, че „търговецът възстановява всички суми, получени от потребителя, включително, ако е приложимо, разходите за доставка“, като потребителят поема преките разходи за връщане на стоките и, в специфична ситуация, част от разходите за доставка [26]. Съгласно съображение 37 от Директивата правото на отказ от договора има за цел да защити потребителя в случаите на продажба от разстояние, когато той „не може да види стоките преди сключването на договора“. Ето защо с правото на отказ трябва да се компенсира неблагоприятното положение на потребителя, резултат от договора от разстояние, като му се предостави подходящ срок за размисъл, през който той има възможност да прегледа и да изпита придобитата стока [27].

46. Възможността потребителят, както е посочено в заявлението за предоставяне на гаранция или в съответната реклама, да промени мнението си и да върне закупените онлайн стоки без ограничение във времето и само поради неудовлетворение от продукта, довежда до крайност логиката на правото на отказ във времевото му измерение.

47. С оглед на всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да постанови, че член 2, точка 14 от Директива 2011/83 и член 2, точка 12 от Директива 2019/771 трябва да се тълкуват в смисъл, че посоченото в тях понятие „търговска гаранция“ обхваща ангажимента на производителя да вземе обратно и да възстанови платената цена за стока, придобита в рамките на договор за продажба от разстояние, без ограничение във времето единствено поради неудовлетворение на купувача от тази стока.

48. Струва ми се, че това разрешение определя разрешението относно условията за прилагане на такава гаранция. В това отношение запитващата юрисдикция си задава въпроса дали неудовлетворението на потребителя трябва да бъде установено въз основа на обективни обстоятелства. На този въпрос може да се отговори само отрицателно, тъй като липсата на удовлетвореност на субективните очаквания на потребителя по отношение на придобития продукт по дефиниция не може да бъде обективно проверена, тъй като съдът не може да изследва най-съкровените мисли на заинтересованото лице. Достатъчно е само заявление в този смисъл от страна на потребителя, придружаващо връщането на стоките.

[26] Член 9 от Директива 2011/83, който препраща към член 13, параграф 2 и член 14 от нея.

[27] Вж. по аналогия решение от 3 септември 2009 г., Messner (C-489/07, EU:C:2009:502, т. 20) във връзка с Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 1997 година относно защитата на потребителя по отношение на договорите от разстояние (ОВ L 144, 1997 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 4, стр. 160).

Заключение

49. С оглед на всички гореизложени съображения предлагам на Съда да отговори по следния начин на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия):

„Член 2, точка 14 от Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и член 2, точка 12 от Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 година относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки, за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2394 и Директива 2009/22/ЕО и за отмяна на Директива 1999/44/ЕО

трябва да се тълкуват в смисъл, че

посоченото в тях понятие „търговска гаранция“ обхваща ангажимента на производителя да вземе обратно и да възстанови платената цена за стока, придобита в рамките на договор за продажба от разстояние, без ограничение във времето единствено поради декларираното от потребителя неудовлетворение от тази стока“.